

การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอุตสาหกรรมเครื่องเซรามิก จิ่งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี สาธารณรัฐประชาชนจีน

Cultural Resource Management of the Jingdezhen Ceramics Industry: A Study of Jiangxi Province, People's Republic of China

ชิตวร วราศิริพงษ์ / Chittaworn Warasiriphong

Thammasat University chw_pang@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีต่ออุตสาหกรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นสำคัญ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมซึ่งแบ่งช่วงเวลาการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงอดีต (ปลายราชวงศ์หมิงจนถึงต้นราชวงศ์ชิง) และช่วงปัจจุบัน (พ.ศ.2555) การศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นในอดีตเน้นการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการผลิตและการค้าเป็นหลัก ส่วนในปัจจุบันการจัดการมีรูปแบบเพิ่มขึ้น กล่าวคือมิได้เน้นการจัดการเพื่อการผลิตและการค้าเพียงลักษณะเดียว แต่ยังให้ความสำคัญกับการจัดการเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปพร้อมกับการแปรเปลี่ยนทรัพยากรวัฒนธรรมให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่งผลให้เครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นกลายเป็นทรัพยากรวัฒนธรรมที่สร้างทั้งมูลค่าและคุณค่าแก่มนุษย์และสังคมจนถึงทุกวันนี้

คำสำคัญ: การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม จิ่งเต๋อเจิ้น เครื่องเซรามิก

Abstract

This article focuses on cultural resource management and its impact on the production of Jingdezhen ceramics. Data were collected through participant observation. The time period studied consisted of two phases: the past (from the late Ming dynasty to the early Qing dynasty) and the present (2012). The study found that the Jingdezhen ceramics industry in the past focused on cultural resource management that

emphasized only production and commerce. Nowadays, however, there are additional types of management which focus on providing knowledge as well as on developing cultural resources that support the Jingdezhen ceramics industry in becoming a part of the tourism industry. Moreover, various types of management have also been able to promote Jingdezhen ceramics to become a significant cultural resource that creates both value and self-esteem in society.

Keywords: cultural resource management, Jingdezhen, ceramics

1. บทนำ

“ชาวคูจหยก บางเหมือนกระดาด เสียงกังวานตั้งระฆัง สีดุกกระจก” เป็นคำบรรยายถึงคุณภาพและลักษณะพิเศษของเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น หากกล่าวถึงเครื่องเซรามิกจีน ผู้คนในแวดวงเซรามิกจำนวนไม่น้อยจะนึกถึงเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นลำดับแรก จิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงทางด้านการผลิตและจำหน่ายเครื่องเซรามิกสืบเนื่องต่อกันมาเป็นระยะเวลา 1,009 ปี (พ.ศ.1547-2556) ในอดีตการผลิตและการค้าเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นได้รับการพัฒนาและมีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในช่วงปลายราชวงศ์หมิงจนถึงต้นราชวงศ์ชิง การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในยุคดังกล่าวดำเนินการโดยการรวมกลุ่มของพ่อค้าเป็นสำคัญ ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบการผลิตและการค้าเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันก็ยิ่งสะท้อนให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างสายเลือดของผู้ผลิตเครื่องเซรามิกในอดีต เช่น การสงวนรักษาการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคนิคการผลิตเครื่องเซรามิกของแต่ละตระกูลให้แก่ลูกหลานเท่านั้น โดยจะไม่ถ่ายทอดให้แก่คนนอกเป็นอันขาด ทั้งยังเกิดการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพผลิตและค้าขายเครื่องเซรามิกขึ้นในสังคมยุคนั้นด้วย การรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลในลักษณะดังกล่าวเป็นไปเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพเดียวกันภายใต้กฎระเบียบที่ตกลงร่วมกัน อีกทั้งยังมีกลไกในการช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกของกลุ่มเมื่อเกิดปัญหา โดยมีคนกลางไกล่เกลี่ย

เพื่อระงับข้อพิพาท กล่าวได้ว่าในอดีตการอนุรักษ์และสืบทอดทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก พิจารณาได้จากความเข้มงวดในการถ่ายทอดความรู้และเทคนิคการผลิต ตลอดจนการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพผลิตและค้าขายเครื่องเซรามิกอย่างเป็นทางการและเป็นระบบระเบียบ ส่วนในปัจจุบัน (พ.ศ.2555) การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นมิได้สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบการผลิตและการค้าเพียงเท่านั้น ทว่าเนื่องด้วยปัจจัยทางด้านเวลา ทำให้เครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นกลายเป็นวัตถุที่มีคุณค่าและมูลค่าทั้งทางเศรษฐกิจการค้าและทางวิชาการ ส่งผลให้เกิดการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นที่สะท้อนออกมาในรูปแบบการให้และถ่ายทอดองค์ความรู้ไปพร้อมๆ กับการสอดแทรกความสุนทรีย์ในรูปแบบของการท่องเที่ยวไปในเวลาเดียวกัน โดยเห็นได้จากในปัจจุบันภายในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นได้จัดให้มีพิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้และสถานศึกษาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น เพื่อรองรับกลุ่มคนที่มีความต้องการแตกต่างกันออกไปในการเข้าถึงทรัพยากรวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

ด้วยเหตุและผลข้างต้นทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาภาพปรากฏการณ์การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นที่ปรากฏในอดีต คือปลายราชวงศ์หมิงจนถึงต้นราชวงศ์ชิง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อุตสาหกรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองจนถึงขีดสุด และในปัจจุบัน คือปี พ.ศ.2555 ซึ่งเป็นช่วงปีที่ผู้ศึกษาลงเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การแบ่งช่วงเวลาตามเงื่อนไขข้างต้นเป็นไปเพื่อพยายามสะท้อนให้เห็นภาพความสัมพันธ์ของการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสองช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งปรากฏให้เห็นถึงความเหมือนและความต่างของการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน กล่าวคือการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นในอดีต (ปลายราชวงศ์หมิงจนถึงต้นราชวงศ์ชิง) เน้นรูปแบบการจัดการเพื่อการผลิตและการค้าเป็นสำคัญ แต่ในปัจจุบัน (พ.ศ.2555) รูปแบบการจัดการมีความหลากหลายมากขึ้น โดยมีได้มีเพียงแต่การจัดการเพื่อการผลิต

และการค้าเท่านั้น แต่ยังมีจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้รวมถึงสถานศึกษา และเพื่อความสุนทรีย์ในรูปแบบสถานที่ท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมปรากฏให้เห็นด้วย

2. แนวคิดว่าด้วยการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

แนวคิดว่าด้วยการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เป็นเสมือนแนวทางปฏิบัติในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่มุ่งหวังให้เกิดความยั่งยืนแก่ทรัพยากรวัฒนธรรมและประโยชน์สุขของมนุษย์ ซึ่งการจัดการของอุตสาหกรรมเครื่องเซรามิกจังหวัดจันทบุรีในฐานะเป็นทรัพยากรวัฒนธรรมได้สะท้อนให้เห็นถึงการมีอยู่และความยั่งยืนของทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ยังคงปรากฏให้เห็นในปัจจุบันนี้ ในขณะที่เดียวกันเครื่องเซรามิกจังหวัดจันทบุรีก็ยังคงสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคมมนุษย์ในรูปแบบของการเป็นสินค้าและเป็นเสมือนสื่อกลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ศิลปะและโบราณคดี รวมถึงการสร้างสุนทรีย์ให้แก่สังคมมนุษย์ด้วย

2.1 ที่มา ความหมายของการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมและประเภทของทรัพยากรวัฒนธรรม

“ทรัพยากรวัฒนธรรม” (cultural resource) เป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกาช่วงปลายศตวรรษที่ 19 หรือประมาณปี ค.ศ.1975 คำดังกล่าวถูกใช้กันทั่วไปในวงวิชาการด้านโบราณคดีเป็นหลัก คำดังกล่าวจึงมักมีความหมายเฉพาะที่โยงถึงทรัพยากรโบราณคดีหรือหลักฐานโบราณคดี และถึงแม้ว่าระยะเวลาเป็นสิบๆ ปีก่อนหน้าทศวรรษ 1970 นักวิชาการได้พยายามจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ แต่นักวิชาการกลับไม่ได้ใช้คำว่า “ทรัพยากรวัฒนธรรม” มีการใช้คำอื่นที่สื่อความหมายแทน เช่น ของเก่า (antiquity) หรือสถานที่ทางประวัติศาสตร์ (historic place) (ธนิช เลิศชาญฤทธิ, 2554: 18) นอกจากนี้การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมยังเป็นปรากฏการณ์ระดับสากลที่สามารถพิจารณาได้จากประมวลกฎหมายและกฎบัตรต่างๆ ที่ตราขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองทรัพยากรวัฒนธรรม

ได้แก่ กฎบัตรเวนิส (ICOMOS ค.ศ.1994) และอนุสัญญาเกี่ยวกับมรดกโลกภายใต้การดำเนินงานของยูเนสโกซึ่งออกกฎเกณฑ์ที่สำคัญในอันที่จะปกป้องคุ้มครองทรัพยากรวัฒนธรรม และประเทศส่วนใหญ่ก็รับหลักการดังกล่าวไปปรับใช้ในแง่ของการตรากฎหมายปกป้องคุ้มครองทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการ (ชัญญะ วงษ์วิภาค, 2557)

ธนิช เลิศชาญฤทธิ (2554: 19) ระบุว่า “คำว่า “ทรัพยากรวัฒนธรรม” มีความหมายกว้างในแง่เนื้อหาที่ครอบคลุม ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้และนามธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ ส่วน “การจัดการ” หมายถึงการกระทำ หรือศาสตร์ และศิลป์ และการดำเนินการรัฐอย่างใดอย่างหนึ่ง” ยิ่งไปกว่านั้นวัฒนธรรมยังเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความลื่นไหล มิใช่สิ่งที่คงที่ตายตัว แต่กลับเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและค่านิยมของคนส่วนใหญ่ที่เห็นพ้องต้องกันและปฏิบัติสืบต่อกันมา นอกจากนี้วัฒนธรรมยังมีการถ่ายเทและผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของเดิมและของใหม่อยู่ตลอดเวลา (อภิญา บัวสรวง, 2557) ดังนั้นจากข้างต้นจึงเห็นได้ว่า “การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม” นั้นหมายรวมถึงศาสตร์และศิลป์แห่งการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และค่านิยมของผู้คนในสังคม เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับบางสิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต

อภิญา บัวสรวง (2557) กล่าวถึงประเภทของทรัพยากรวัฒนธรรมไว้ว่า “หลักในการแบ่งประเภทของทรัพยากรวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะเป็นไปตามนิยามที่องค์การยูเนสโกได้กำหนดไว้ ซึ่งจำแนกไว้ตามลักษณะที่ปรากฏหรือที่มีอยู่จริง โดยหลักการดังกล่าวจะครอบคลุมลักษณะกว้างๆ และเห็นภาพชัดเจน” นักวิชาการหลายท่านจึงได้แบ่งประเภทของทรัพยากรวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ ประเภทแรก คือทรัพยากรวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (tangible cultural resource) หมายถึงทรัพยากรวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เครื่องจักรสาน ผ้าทอ ศิลปหัตถกรรมต่างๆ เป็นต้น ประเภทที่สอง คือทรัพยากรวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (intangible cultural resource) ทรัพยากรวัฒนธรรมประเภทนี้ คือทุกสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ภูมิปัญญา ระบบคิด ความเชื่อ ศาสนา ดนตรี พิธีกรรม

ตลอดจนเรื่องเล่า นิทาน ตำนานต่างๆ รวมไปถึงวิถีชีวิตที่ไม่หยุดนิ่ง แต่ปรับเปลี่ยนไปตามปัจจัยและบริบททางสังคม

2.2 คุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

สายนต์ ไพรชาญจิตร (2550: 25-27) ได้จำแนกคุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรมไว้โดยสังเขป 4 ประการดังนี้ 1) คุณค่าที่แสดงนัยของอดีต (associative/symbolic value) ทรัพยากรวัฒนธรรมทุกประเภทล้วนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ ในอดีตทั้งสิ้น โดยเฉพาะทรัพยากรวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งก่อสร้างและเป็นวัตถุสิ่งของนั้น เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใช้ยืนยันเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตได้ด้วยสภาพของตัวมันเอง 2) คุณค่าเชิงวิชาการ (informational value) ทรัพยากรวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุสิ่งของนับเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและความรู้สำคัญที่มนุษย์เรียนรู้และนำไปใช้ในการดำรงชีวิต รวมถึงการศึกษาหาความรู้ด้านต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม ผ่านการศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ 3) คุณค่าเชิงสุนทรียะ (aesthetic value) ทรัพยากรวัฒนธรรมมีคุณค่าเชิงความงาม/ศิลปะ/จิตใจ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางวัฒนธรรม ความชอบ มาตรฐานและจินตนาการของแต่ละบุคคลหรือแต่ละวัฒนธรรม ความงามของทรัพยากรวัฒนธรรมยังถือเป็นแรงบันดาลใจหรือแรงกระตุ้นให้มีการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้แก่ศิลปินและผู้สนใจ และ 4) คุณค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ (economic value) ปัจจุบันไม่ว่า ณ แห่งใดในโลกทรัพยากรวัฒนธรรมกำลังถูกนำรวมเข้าไปสู่กระบวนการสร้างมูลค่าเชิงปริมาณในทางการเงินตราตามกระแสนิยมของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นมาตรวัดที่มีมิติทางเศรษฐศาสตร์เข้ามากำกับ เช่น การนำทรัพยากรวัฒนธรรมมาทำเป็นธุรกิจที่เน้นการโหยหาอดีต (business of nostalgia) ซึ่งเป็นรูปแบบการทำธุรกิจที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เช่น ตลาดร้อยปี อำเภอสามชูก สุพรรณบุรี การดัดแปลงสถานีรถไฟให้เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะในกรุงปารีส ฝรั่งเศส

เมื่อตระหนักได้ถึงคุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรมแล้วนั้น ลำดับต่อมาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม คือการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการตระหนักรู้ว่าทรัพยากรวัฒนธรรมเป็น

ทรัพยากรร่วมที่ผู้คนทุกภาคส่วนควรได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมและยุติธรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกร่วม และเป็นไปเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและหวงแหนทรัพยากรวัฒนธรรมร่วมกัน วิธีการอนุรักษ์และป้องกันทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนมีอยู่จำนวนมาก แต่ในที่นี้ขอกล่าวถึงวิธีการที่สำคัญ 4 ประการดังนี้ 1) การสงวนรักษาและปฏิสังขรณ์ กล่าวคือทรัพยากรวัฒนธรรมประเภทที่เป็นวัตถุหากชำรุดทรุดโทรมลงควรจัดให้มีการซ่อมแซมมากกว่าการแทนที่ โดยจำเป็นต้องดำเนินการซ่อมแซมโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ เพื่อรักษาให้คงอยู่และก่อให้เกิดประโยชน์แก่มุขยและสังคมสืบต่อไป 2) การมีส่วนร่วมของผู้คนฝ่ายต่างๆ การมีส่วนร่วมของสาธารณชนเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เพราะจะนำไปสู่การปลูกฝังการสำนึกความเป็นเจ้าของร่วมกัน สร้างวัฒนธรรมการบริหารจัดการที่โปร่งใส เนื่องจากทุกฝ่ายรับรู้การทำงานผ่านการมีส่วนร่วม ทั้งยังช่วยลดความขัดแย้ง ทำให้ทุกคนทุกฝ่ายได้รับประโยชน์จากการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างเป็นธรรม 3) การสร้างพันธมิตร ควรร่วมมือกันสร้างพันธมิตรทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ เพื่อช่วยสงวนรักษาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรวัฒนธรรม นอกจากนี้การสร้างพันธมิตรยังช่วยลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างกลุ่มหรือผู้คนต่างวัฒนธรรม ทั้งยังสร้างสันติในการอยู่ร่วมกันอีกด้วย และ 4) การสร้างของเลียนแบบ การทำปลอม หรือการทำของจำลองควรเป็นไปเพื่อผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ในทางบวกมากกว่าทางลบ ตัวอย่างเช่น ในประเทศอียิปต์มีร้านขายของเลียนแบบวัตถุโบราณบริการนักท่องเที่ยวอย่างถูกกฎหมายและเปิดเผย สินค้าเลียนแบบได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก รัฐบาลและนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีในอียิปต์ก็ได้คัดค้านการกระทำดังกล่าวแต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากมาตรการการทำของเลียนแบบในลักษณะดังกล่าวช่วยลดและแก้ไขปัญหาลักลอบขุดหาของเก่าและการโจรกรรมโบราณวัตถุได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการทำเลียนแบบหรือจำลองหรือการทำให้ขึ้นใหม่จึงมิใช่เรื่องเสียหายเสมอไป (ธนิท เลิศชาญฤทธิ์, 2554: 177-188; ชนัญ วังษ์วิภาค, 2557)

ณ ปัจจุบันอุตสาหกรรมเครื่องเซรามิกถูกยกให้เป็นอุตสาหกรรมสำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้น โดยรองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมการบินและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ให้ความรู้และจัดแสดงเกี่ยวกับเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นจำนวนมากไม่น้อยในจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้นยังได้รับการยกย่องให้เป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ทางด้านทรัพยากรวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้จากรัฐบาลเมืองด้วยกัน ยิ่งไปกว่านั้นรัฐบาลเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นได้ก่อตั้งหน่วยงานที่กำกับควบคุมดูแลเรื่องราวเกี่ยวกับเครื่องเซรามิกแห่งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen Municipal Porcelain Bureau) ขึ้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2545 หน่วยงานดังกล่าวถูกก่อตั้งภายใต้ประธานการดำเนินงานที่ว่า “การพัฒนาเครื่องเซรามิกอย่างต่อเนื่องถือเป็นภารกิจหลัก พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการสร้างตราสินค้าให้แก่เครื่องเซรามิก” หน่วยงานดังกล่าวทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอันเกี่ยวเนื่องกับเครื่องเซรามิก ทั้งยังเป็นหน่วยงานที่เป็นเสมือนกระบอกเสียงช่วยประชาสัมพันธ์เรื่องราวและกิจกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับเครื่องเซรามิก ทุกๆ ด้านให้แก่ทุกภาคส่วนได้รับทราบ เพื่อนำเสนอแนวคิดและวิธีการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกัน (Jingdezhen Municipal Porcelain Bureau, 2012) จะเห็นได้ว่าเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นมิได้ถูกตีตราให้ค่าว่าเป็นเพียงสินค้าที่สร้างเพียงแค่มูลค่าเท่านั้น แต่เครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นได้รับการปฏิบัติภายใต้สถานะทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอันควรแก่การอนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่อย่างยั่งยืนเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมจีนและสังคมโลกสืบต่อไป

3. การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นในช่วงปลายราชวงศ์หมิงจนถึงต้นราชวงศ์ชิง

สำหรับเป้าหมายของการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นในช่วงปลายราชวงศ์หมิงจนกระทั่งถึงต้นราชวงศ์ชิงเป็นไปเพื่อเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกให้แก่กิจกรรมทางการผลิตและการค้าเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น โดยเป็นการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมผ่าน

การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจต่างๆ กล่าวคือได้มีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมทางด้านพาณิชย์กรรมเกี่ยวกับเครื่องเซรามิกโดยก่อตั้งเป็นสมาคมอาชีพ และภายในสมาคมอาชีพแต่ละแห่งก็จะมีการก่อตั้งที่ทำการสมาคม (Fang, 2011: 8-11; Chen, 2004: 175-176)

รูปแบบการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมของเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นในสมัยดังกล่าวเป็นไปอย่างเรียบง่ายไม่ซับซ้อน โดยรูปแบบของการจัดตั้งสมาคมอาชีพและที่ทำการสมาคมเริ่มจากการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่นของบุคคลทั้งในและต่างพื้นที่ที่ประกอบอาชีพผลิตและค้าขายเครื่องเซรามิกเป็นหลัก วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสมาคมอาชีพและที่ทำการสมาคมของกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพผลิตและค้าขายเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นไปเพื่อการสร้างระบบและจัดระเบียบให้แก่สมาชิกของชุมชนและสังคมเป็นสำคัญ เห็นได้จากบทบาทของสมาคมอาชีพและที่ทำการสมาคมที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานศูนย์กลางการก่อตั้งกฎระเบียบที่ใช้ปฏิบัติร่วมกัน รวมถึงการยื่นมือเข้าให้ความช่วยเหลือเมื่อสมาชิกมีปัญหา มีการจัดกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ และช่วยไกลเกลี่ยข้อพิพาททางการค้า นอกจากนี้การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมทางด้านการผลิตเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นในยุคดังกล่าวยังมีลักษณะเฉพาะ นั่นคือเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นผ่านการให้ความรู้ระหว่างกันของสมาชิกภายในครอบครัวเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าในอดีตเป้าหมายของการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมของเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นมีความชัดเจนเป็นอย่างมาก กล่าวคือเป็นไปเพื่อกิจกรรมทางการผลิตและการค้าเป็นหลัก แต่การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่เป็นไปเพื่อการสร้างการเรียนรู้ให้แก่สังคมกว้างยังมีปรากฏให้เห็นชัดเจน จะมีก็แต่เพียงการสร้างการเรียนรู้โดยการสืบทอดวิธีการผลิตกันภายในครอบครัวเท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 สมาคมอาชีพ

สมาคมอาชีพจำนวนมากถูกก่อตั้งขึ้น ณ จิ่งเต๋อเจิ้น ซึ่งก่อตั้งโดยกลุ่มบุคคลทั้งในและนอกพื้นที่ที่ทำอุตสาหกรรมการผลิตและธุรกิจการค้าเครื่องเซรามิกในจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้น Fang (2011: 10) กล่าวไว้ว่า “พ่อค้าต่างถิ่นที่เข้ามาตั้งสมาคมอาชีพ

ณ จึงเต๋อเจิ้นได้ทำการส่งออกเครื่องเซรามิคไปยังที่ต่างๆ เช่น ฮองกง ไต้หวัน กวางเจา และฝูเจี้ยน เป็นต้น การรวมกลุ่มในลักษณะสมาคมอาชีพเป็นไปเพื่อพิทักษ์และปกป้องผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจของแต่ละกลุ่มคนที่เข้ามาประกอบธุรกิจทางด้านเซรามิคในจิ่งเต๋อเจิ้น” เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุและที่มาของการรวมกลุ่มในรูปแบบสมาคมอาชีพ ณ จึงเต๋อเจิ้น จะเห็นได้ว่าการรวมกลุ่มดังกล่าวเกิดขึ้นจากความสอดคล้องต้องกันของความสัมพันธ์ทางด้านสายเลือด ภูมิศาสตร์และการประกอบอาชีพ โดยที่กลไกภายในของการรวมตัวกันของสมาคมอาชีพ ณ จึงเต๋อเจิ้นที่สะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องต้องกันของความสัมพันธ์ทางด้านสายเลือด คือการที่สมาคมอาชีพจะต้องมีหน้าที่กำกับดูแลช่างฝีมือหรือบุคคลที่ประกอบอาชีพผลิตเครื่องเซรามิคภายในสมาคม สำหรับการสืบทอดองค์ความรู้ทางด้านการผลิตของบุคคลกลุ่มนี้ จะเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านการผลิตทุกชั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นทักษะฝีมือ รูปแบบ และเทคนิคต่างๆ ให้แก่บุคคลผู้เป็นลูกหลานสืบทอดสายโลหิตเท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เคล็ดลับและเทคนิคการผลิตที่สืบทอดต่อกันมาจากรบรรพบุรุษถูกคัดลอกหรือดัดแปลงไปจากดั้งเดิม ฉะนั้นกลไกนี้จึงเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยค้ำจุนและพัฒนาให้วงการอุตสาหกรรมเซรามิคจิ่งเต๋อเจิ้นขับเคลื่อนตัวไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น เพราะมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นระบบระเบียบ ทั้งผู้ให้และผู้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ยังเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันฉันท์เครือญาติ จึงทำให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้งมากที่สุด ทั้งยังช่วยลดช่องว่างของการกีดกันทางด้านการหวงวิชาความรู้ระหว่างกันด้วย

ในส่วนของความสอดคล้องต้องกันของความสัมพันธ์ทางด้านภูมิศาสตร์และการประกอบอาชีพจะเห็นได้จากการรวมตัวกันของกลุ่มพ่อค้าที่เข้ามาทำการค้าเครื่องเซรามิคในจิ่งเต๋อเจิ้น เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวจะรวมตัวกันโดยอาศัยหลักการที่ว่าด้วยการรวมกลุ่มกันของคนที่มาจากพื้นที่หรือเมืองเดียวกัน เช่น มาจากมณฑลกวางตุ้งก็จะก่อตั้งเป็นสมาคมอาชีพกวางตุ้ง ณ จึงเต๋อเจิ้น เป็นต้น นอกจากนี้การก่อตั้งสมาคมอาชีพ ณ จึงเต๋อเจิ้นโดยมากจะเป็นการก่อตั้งสมาคมอาชีพที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเครื่องเซรามิค ซึ่งถือได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มกันของบุคคลผู้ซึ่งประกอบอาชีพในลักษณะเดียวกัน การรวมกลุ่มในลักษณะดังกล่าวเป็น

ไปเพื่อเพิ่มความเชื่อใจและไว้ใจกันระหว่างกลุ่มคนที่เดินทางมาจากภูมิลำเนาเดียวกัน และมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือการออกมาประกอบอาชีพในต่างถิ่น ซึ่งในที่นี้ก็คือการประกอบธุรกิจเครื่องเซรามิค ณ จึงเต๋อเจิ้นนั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติตนระหว่างกันภายในของแต่ละสมาคมอาชีพ รวมไปถึงการสร้างกฎระเบียบข้อตกลงร่วมกันระหว่างสมาคมอาชีพที่มาจากท้องถิ่นหรือสถานที่ต่างถิ่น กลไกดังกล่าวเป็นไปเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและระบบระเบียบร่วมกันของกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเครื่องเซรามิค ณ จึงเต๋อเจิ้น นอกจากนี้ยังเป็นไปเพื่อการสร้างอำนาจต่อรองทางการค้าระหว่างกลุ่ม ทั้งยังช่วยลดกรณีพิพาทหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มด้วย (Chen, 2004: 150-155)

- การจัดตั้งสมาคมอาชีพ

การจัดตั้งสมาคมอาชีพ ณ จึงเต๋อเจิ้น จะใช้ลักษณะการประกอบอาชีพเป็นหลักในการจัดแบ่ง ซึ่งการจัดตั้งสมาคมอาชีพโดยยึดหลักการประกอบอาชีพจะสามารถแบ่งประเภทของสมาคมอาชีพได้ละเอียดลงไปอีก 3 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ สมาคมอาชีพผู้ประกอบธุรกิจเครื่องเซรามิค สมาคมผู้ประกอบอาชีพหัตถอุตสาหกรรมเซรามิค และสมาคมผู้ประกอบอาชีพใช้แรงงานในอุตสาหกรรมเซรามิค

- 1) สมาคมอาชีพผู้ประกอบธุรกิจเครื่องเซรามิค

Chen (2004: 177) ระบุว่า “สมาคมอาชีพผู้ประกอบธุรกิจเครื่องเซรามิคเป็นสมาคมอาชีพที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อพิทักษ์และปกป้องคุ้มครองผู้ที่ประกอบอาชีพทางด้านการผลิตและดำเนินธุรกิจค้าขายแลกเปลี่ยนเครื่องเซรามิค” โดยภายในสมาคมอาชีพผู้ประกอบธุรกิจเครื่องเซรามิคจะแบ่งโครงสร้างการจัดการของหน่วยงานย่อยภายในออกเป็น 2 ส่วน หน่วยงานแรก คือหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมตัวแทนในการจัดซื้อเครื่องเซรามิคให้กับพ่อค้า (พ่อค้าต่างถิ่นที่เข้ามาพำนักในจิ่งเต๋อเจิ้นและมีเป้าประสงค์จะเข้ามาจัดซื้อเครื่องเซรามิคซึ่งในภาษาจีนจะเรียกพ่อค้ากลุ่มนี้ว่า ฉือซาง) รวมถึงช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องของการเป็นโกดังเก็บสินค้า การบรรจุสินค้าเพื่อขนส่งตลอดจนการขนส่งสินค้าให้แก่ฉือซาง ในภาษาจีนจะเรียกหน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวนี้ว่า ฉือหาง ส่วนอีกหน่วยงานหนึ่งจะมีหน้าที่จัดหาสถานที่ไว้สำหรับให้นายทุนต่างพื้นที่ใช้เป็น

ที่พักอาศัยเมื่อเดินทางเข้ามาสั่งซื้อสินค้าเครื่องเซรามิกในจังหวัดเจียง ในภาษาจีน จะเรียกหน่วยงานดังกล่าวว่า ฉือจวง

2) สมาคมผู้ประกอบการอาชีพหัตถอุตสาหกรรมเซรามิก

การก่อตั้งสมาคมผู้ประกอบการอาชีพหัตถอุตสาหกรรมเซรามิกทำให้เกิดการแข่งขันกันทำในขั้นตอนการผลิตเครื่องเซรามิกจังหวัดเจียงที่มีความละเอียดเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดอาชีพต่างๆ ขึ้นมากมายตามความละเอียดของการแข่งขันสามารถแบ่งออกได้เป็น 8 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มอาชีพที่ทำงานในโรงงานเตาเผา กลุ่มอาชีพที่ทำหน้าที่ขึ้นรูปเครื่องเซรามิก กลุ่มอาชีพที่ทำหน้าที่พ่นเคลือบเครื่องเซรามิก กลุ่มอาชีพที่ทำหน้าที่ควบคุมการปิด-เปิดเตาเผา กลุ่มอาชีพที่ทำหน้าที่บรรจุหีบห่อและขนส่ง กลุ่มอาชีพตกแต่งส่วนฐานเครื่องเซรามิก กลุ่มอาชีพผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่ทำจากเซรามิกและกลุ่มอาชีพบริการและอำนวยความสะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีการจำแนกความชำนาญเฉพาะทางในแต่ละกลุ่มอาชีพออกเป็น 36 ความชำนาญเฉพาะทางด้วยเช่นกัน (Fang, 2011: 11)

3) สมาคมผู้ประกอบการอาชีพใช้แรงงานในอุตสาหกรรมเซรามิก

การก่อตั้งสมาคมผู้ประกอบการอาชีพใช้แรงงานในอุตสาหกรรมเซรามิกเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ใช้แรงงานในสมาคมผู้ประกอบการอาชีพหัตถอุตสาหกรรมเซรามิกที่ถูกแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มอาชีพ 36 ความชำนาญเฉพาะทาง วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสมาคมผู้ประกอบการอาชีพใช้แรงงานในอุตสาหกรรมเซรามิกมี 2 ประการ คือ 1) เพื่อสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ และบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก และ 2) เพื่อกำหนดกฎระเบียบและข้อกำหนดร่วมกันระหว่างผู้ที่ประกอบอาชีพใช้แรงงานในกลุ่มอาชีพที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น การกำหนดขอบเขตและจำนวนคนในการรับสมัครงาน เงินเดือน และราคาสินค้า เป็นต้น (Chen, 2004: 13-18)

3.2 ที่ทำการสมาคม (หุ้ยก้วน)

ที่ทำการสมาคมถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของสมาคมอาชีพ สถานที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ใช้สำหรับรวมตัวกันของกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพในลักษณะ

เดียวกัน เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในกำกับดูแลของสมาคมอาชีพ ที่ทำการสมาคมก่อตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศจีนช่วงสมัยราชวงศ์ซ่ง จนกระทั่งในช่วงสมัยราชวงศ์หมิงที่ทำการสมาคมอาชีพจึงได้กลายมาเป็นสถานที่ที่ใช้สำหรับการรวมกลุ่มของผู้ที่ประกอบอาชีพในลักษณะเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมกลุ่มของพ่อค้าและแรงงานที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเครื่องเซรามิกจังหวัดเจียง ที่ทำการสมาคม ณ จังหวัดเจียงเป็นพื้นที่ใช้สอยเพื่อทำประโยชน์ให้กับสมาคมอาชีพวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งที่ทำการสมาคมนั้นเป็นไปเพื่อช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้อุตสาหกรรมเซรามิกมีความเป็นระบบระเบียบ ก่อให้เกิดการกำกับดูแลและควบคุมจัดการในเรื่องของปริมาณการจำหน่ายสินค้า ปริมาณคนงานในแต่ละกลุ่มอาชีพ ค่าจ้างหรือเงินเดือนที่เป็นเอกภาพเดียวกัน ไกลเกลี้ยข้อพิพาททางด้านการค้าเครื่องเซรามิก รวมถึงเป็นสถานที่จัดกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น เปิดโรงเรียนสอนหนังสือให้แก่เยาวชน และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมและพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและความเชื่อทางการผลิตเครื่องเซรามิก เช่น ประบอพิธีเซ่นไหว้เทพเจ้าที่ประดิษฐานอยู่ในสมาคม (Chen, 2004: 105-112)

4. การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกจังหวัดเจียง ในปี พ.ศ.2555

ปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลาง สาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐบาลมณฑลเจียงซี หรือรัฐบาลท้องถิ่นเมืองจังหวัดเจียง รวมถึงภาคเอกชน ตลอดจนภาคประชาชนในจังหวัดเจียงล้วนให้ความสำคัญกับเครื่องเซรามิกจังหวัดเจียง ในฐานะเป็นทรัพยากรวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ด้วยการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์สืบทอดและฟื้นฟูเอกลักษณ์ของความเป็นเมืองจังหวัดเจียง ซึ่งนั่นก็คือ นครแห่งเซรามิกที่มีชื่อเสียงโด่งดังต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาพันกว่าปี จากการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เมืองจังหวัดเจียง มณฑลเจียงซี ทำให้ผู้ศึกษาได้เห็นและเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางด้านการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในพื้นที่ที่เกิดขึ้นจริง โดยพบว่าภายในและรอบตัวเมือง

จิ่งเต๋อเจิ้นได้มีการจัดการใช้สอยประโยชน์จากพื้นที่เพื่อจัดแสดงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของเครื่องเซรามิกจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้นโดยใช้และดัดแปลงพื้นที่ที่ขุดค้นพบร่องรอยทางประวัติศาสตร์ (เช่น เศษเครื่องเซรามิก ซากเตาเผาโบราณ) มาสร้างเป็นพิพิธภัณฑ์หรือแหล่งเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ทางด้านศิลปะ ทางด้านประวัติศาสตร์หรือแม้แต่ทางด้านภูมิศาสตร์ ในการเลือกทำเลที่ตั้งเตาเผา ก็ตาม ทั้งยังมีการจัดสร้างพื้นที่เฉพาะให้ช่างฝีมือได้ผลิตและนำเสนอผลงานของตน พร้อมทั้งสามารถนำชิ้นงานมาจำหน่ายให้แก่ผู้เข้าชมได้ นอกจากนี้ยังได้จัดพื้นที่ไว้จำหน่ายเครื่องเซรามิกตามจุดต่างๆ ของเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศ โดยจะจำหน่ายทั้งในลักษณะขายปลีกและขายส่ง ทั้งยังมีโรงงานผลิตเครื่องเซรามิกที่ทำธุรกิจส่งออกไปยังต่างประเทศอีกด้วย

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป้าหมายของการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมมีความหลากหลายมากขึ้น กล่าวคือจากเดิมในสมัยปลายราชวงศ์หมิงจนถึงต้นราชวงศ์ชิงเน้นการจัดการในรูปแบบของการผลิตและการค้าเป็นสำคัญ ในปัจจุบันการจัดการที่เน้นทางด้านการผลิตและการค้าก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่และทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ยังมีการจัดการในรูปแบบของการพยายามสร้างการเรียนรู้ให้แก่สังคมเพิ่มขึ้นด้วย โดยถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบของการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้รอบเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ซึ่งนำไปสู่การทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามมาเป็นลำดับ รวมทั้งการก่อตั้งสถานศึกษาอย่างเป็นทางการที่มีความเฉพาะทางเป็นพิเศษในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านเครื่องเซรามิกจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้น การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมทั้งในรูปแบบการผลิต การค้า และการสร้างการเรียนรู้ให้แก่สังคมนั้น นอกจากจะก่อให้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรมแล้ว ยังก่อให้เกิดผลพลอยได้ทางด้าน การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นตามมาด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จิ่งเต๋อเจิ้นจะได้รับจากการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม คือ 1) รายได้จากการผลิตและการค้าขายเครื่องเซรามิก จากรายงานทางด้านสถิติของหน่วยงาน

พาณิชย์แห่งมณฑลเจียงซีพบว่า พ.ศ.2556 ปริมาณการส่งออกเครื่องเซรามิกมีมากถึง 846,530,000 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ.2555 ร้อยละ 19.94 2) รายได้จากการเข้ามาท่องเที่ยวของคนในและต่างประเทศ (Department of Commerce of Jiangxi Province, 2014) จากรายงานของวารสารทางด้านการท่องเที่ยวจีนที่มีชื่อว่า “จิ้งกั๋วเจ็งชื้อหลี่วโหยว” พบว่า พ.ศ.2554 มีนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเดินทางเข้ามาจิ่งเต๋อเจิ้น 12.61 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2553 ร้อยละ 82.06 และ 3) รายได้จากการเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาเฉพาะทางของทั้งนักเรียนชาวจีนและชาวต่างประเทศ จากคู่มือแนะนำการเข้าศึกษาต่อของวิทยาลัยเซรามิกจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้น พบว่าค่าเล่าเรียนทางด้านศิลปหัตถกรรมระดับปริญญาตรีของนักศึกษาต่างชาติอยู่ที่ 24,000 หยวนต่อปีและระดับปริญญาโทอยู่ที่ 28,000 หยวนต่อปี (China City Travel, 2014)

กล่าวโดยสรุปเป้าหมายการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมของเครื่องเซรามิกจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้นในปัจจุบันเป็นไปเพื่อการเพิ่มมูลค่าและผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจทั้งในส่วนของชุมชนไปจนถึงสังคมวงกว้างเป็นสำคัญ ซึ่งมีความเหมือนกันกับในอดีต แต่ทว่าสิ่งที่แตกต่างไปจากอดีต คือการสร้างการเรียนรู้ให้แก่สังคมที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยผ่านสถาบันการศึกษา หน่วยงานพิพิธภัณฑ์และแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นการให้ความรู้ที่เปิดเผยโดยมิได้มีการปิดบังซ่อนเร้นเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคคลเฉพาะกลุ่มอย่างเช่นในอดีต การถ่ายทอดองค์ความรู้ในลักษณะดังกล่าวนับได้ว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ภูมิปัญญาความคิดและวัตถุทางวัฒนธรรมยังคงมีอยู่และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นสืบไป

จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาสามารถจำแนกการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเป็น 4 รูปแบบสำคัญ ได้แก่ การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการทำเป็นแหล่งโรงงานผลิตเครื่องเซรามิก การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการทำเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ และการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการก่อตั้งเป็นสถานศึกษา ดังนี้

4.1 การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการทำเป็นแหล่งโรงงานผลิตเครื่องเซรามิก

ประกอบด้วยโรงงานสำคัญ 2 แห่ง อันได้แก่ โรงงานผลิตเครื่องเซรามิกว่างหลงและโรงงานผลิตเครื่องเซรามิกเจียหยาง เป็นสถานประกอบการของเอกชนที่ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น ทั้งสองโรงงานจะทำการผลิตเครื่องเซรามิกทั้งแบบประเพณีและแบบร่วมสมัย ได้แก่ ข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและเครื่องประดับตกแต่งอาคารสถานที่ที่เป็นเครื่องเซรามิก เพื่อส่งออกไปจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ อังกฤษ รัสเซีย อิตาลีและญี่ปุ่น ทั้งยังมีการผลิตเลียนแบบเครื่องเซรามิกที่มีชื่อเสียงในสมัยโบราณ เพื่อนำออกมาจัดจำหน่ายและประมูลให้แก่ผู้ที่มีความสนใจของเก่าแต่ไม่สามารถหาซื้อของจริงได้ กล่าวได้ว่าเครื่องเซรามิกเลียนแบบของเก่ามีราคาสูงไม่ต่างจากเครื่องเซรามิกของแท้เลยทีเดียว การกระทำในลักษณะดังกล่าวนับเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในรูปแบบของการสร้างของเลียนแบบที่เป็นไปเพื่อการสร้างสรรค์และสร้างมูลค่าให้แก่ทรัพยากรวัฒนธรรม นอกจากนี้ในอนาคตอันใกล้ทางโรงงานยังได้มีการวางแผนปรับพื้นที่เพื่อเปิดลานกิจกรรมสร้างเป็นศูนย์การท่องเที่ยวและเรียนรู้ให้แก่ผู้สนใจสามารถเข้าชมและลงมือปั้นเครื่องเซรามิกได้ด้วยตนเอง นับเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจอีกช่องทางหนึ่ง (วีระจักร สุเอียนทรเมธี, ชิตวร วราศิริพงศ์ และจำลอง สุวรรณชาติ, 2557: 140-144)

4.2 การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการทำเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า

ประกอบด้วยตลาดขายปลีกและส่งที่สำคัญ 3 แห่ง อันได้แก่ ตลาดขายปลีกและขายส่งเครื่องเซรามิก “ฉือซีเจียจิ้นชิวซางหนาน” ตลาดขายปลีกและขายส่งเครื่องเซรามิก “จิ่งกั๋วฉือเจิง” และตลาดขายปลีกและขายส่งเครื่องเซรามิก “จิ่งเต๋อเจิ้นจินซางลี่ถาวฉือต้าชือฉ่าง” เป็นสถานที่ที่เปิดให้เอกชนเข้ามาจัดการพื้นที่เพื่อทำเป็นศูนย์กลางการจำหน่ายเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น โดยจัดให้มีการจำหน่ายเครื่องเซรามิกรูปแบบประเพณีหรือโบราณ และรูปแบบร่วมสมัยหลากหลายประเภท ทั้งปลีกและส่ง ได้แก่ ถ้วย ช้อน ชาม จาน ตะเกียบ แจกันและเครื่องประดับตกแต่งบ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สนใจได้มีโอกาสเลือกเฟ้นและคัดสรร

เครื่องเซรามิกตามความชอบ (วีระจักร สุเอียนทรเมธี, ชิตวร วราศิริพงศ์ และจำลอง สุวรรณชาติ, 2557: 135-139)

ภาพที่ 1 ตลาดขายปลีกและขายส่งเครื่องเซรามิกส์ “จิ่งกั๋วฉือเจิง”

4.3 การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้

ประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ 5 แห่ง อันได้แก่ แหล่งจัดแสดงเตาโบราณและจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ณ จิ่งเต๋อเจิ้น แหล่งเตาราชสำนัก สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหยาหลี่ หมู่บ้านเกาหลิน แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานที่ว่าการอำเภอฝูเหลียง และแหล่งสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประเภทเซรามิก สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งข้างต้นล้วนอยู่ในความดูแลของรัฐบาลท้องถิ่น เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น โดยรัฐบาลท้องถิ่นจะให้สัมปทานเอกชนเข้ามาจัดการบริหารดูแล โดยการบริหารงานของเอกชนก่อให้เกิดการจ้างงานและอาชีพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมช่วยในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมร่วมกัน

แหล่งจัดแสดงเตาโบราณและจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ณ จิ่งเต๋อเจิ้นและสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหยาหลี่ หมู่บ้านเกาหลิน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดการบริหารดูแลคล้ายคลึงกัน กล่าวคือภายในพื้นที่ของแหล่งจัดแสดงเตาโบราณและจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ณ จิ่งเต๋อเจิ้นมีการจัดแสดงและถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเครื่อง

เซรามิกจังหวัดจันทบุรี โดยจำลองการทำเครื่องเซรามิกแบบโบราณ ได้แก่การทำถ้วยชามและข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการจัดแสดงการทำและตกแต่งเครื่องเซรามิกรูปแบบประเพณีที่มีชื่อเสียงของจังหวัดจันทบุรีในอดีตทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ เครื่องเซรามิกชิงฮั่วฉือ เครื่องเซรามิกชิงฮั่วหลงฉือ เครื่องเซรามิกเหยียนเซอโย่วฉือและเครื่องเซรามิกเฟินฉ่ายฉือ นอกจากนี้ยังได้จัดแสดงเครื่องเซรามิกที่มีวิธีการผลิตแบบร่วมสมัย คือเครื่องเซรามิกเตี่ยวซูฉือและเครื่องเซรามิกฉือปานฮั่ว พร้อมทั้งจัดแสดงเตาเผาโบราณประเภทต่างๆ ไว้ อีกทั้งยังมีการนำเสนอขั้นตอนการบรรจุหีบห่อเครื่องเซรามิกเพื่อส่งออกไปยังพื้นที่ต่างๆ ในจีนและต่างประเทศ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวและสร้างบรรยากาศเสมือนจริงในอดีตให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสและซึมซับ ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหย้าหลี่ หมู่บ้านเกาหลินได้จัดแสดงความรู้เกี่ยวกับเครื่องเซรามิกจังหวัดจันทบุรีผ่านบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ ด้วยการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่เป็นแหล่งดินเกาหลินที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญในการทำเครื่องเซรามิกจังหวัดจันทบุรีมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ผ่านชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในหมู่บ้านเกาหลิน อีกทั้งยังได้มีการจำลองหลุมดินเกาหลินที่เคยมีการขุดและใช้ประโยชน์จริงในอดีตไว้ให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า

ภาพที่ 2 โรงปฏิบัติการจำลองการทำเครื่องเซรามิกแบบโบราณในแหล่งจัดแสดงเตาโบราณ และจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ณ จังหวัดจันทบุรี

แหล่งเตาราชสำนักและแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานที่ว่าการอำเภอผู้เหลียงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดทำขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเมืองจังหวัดจันทบุรีและเครื่องเซรามิกจังหวัดจันทบุรีเป็นสำคัญ กล่าวคือภายในเขตพื้นที่มีการนำเครื่องเซรามิกที่เป็นโบราณวัตถุมาจัดแสดงในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ให้ความรู้ ทั้งยังมีการปรับพื้นที่ที่ขุดค้นพบโบราณวัตถุและโบราณสถานที่เกี่ยวเนื่องกับเครื่องเซรามิกจังหวัดจันทบุรีให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้แก่ผู้สนใจ พร้อมทั้งมีการแสดงจำลองวิถีชีวิตของผู้คนในอดีตตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละวันด้วย

แหล่งสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประเภทเซรามิก เป็นสถานที่ที่เปิดให้ศิลปินที่มีชื่อเสียงทางด้านการผลิตเครื่องเซรามิกจังหวัดจันทบุรีได้เข้าพื้นที่เพื่อผลิตและจำหน่ายชิ้นงานให้แก่ผู้เข้าชมและผู้สนใจ ทั้งยังมีการจัดสรรพื้นที่ให้ศิลปินรุ่นใหม่ได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน นอกจากการจัดแสดงและจำหน่ายเครื่องเซรามิกแล้ว ยังมีการจัดแสดงและจำหน่ายภาพวาดและงานศิลปะร่วมสมัยชนิดอื่นๆ ด้วย (วีระจักร สุเอียนทรเมธี, ชิตวร วราศิริพงศ์ และจำลอง สุวรรณชาติ, 2557: 90-126)

กล่าวได้ว่าทั้งการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการทำเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าและการดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์และการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการทำเป็นแหล่งเรียนรู้ล้วนเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในรูปแบบการสงวนรักษาและปฏิสังขรณ์ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้คนภาคส่วนต่างๆ ของสังคม กล่าวคือการสงวนรักษาและปฏิสังขรณ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นการจัดการที่ประกอบขึ้นจากความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน ซึ่งส่งผลให้เกิดการจ้างงานรวมทั้งทำให้เกิดอาชีพแก่ผู้คนในท้องถิ่นด้วย

4.4 การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการก่อตั้งเป็นสถานศึกษา

ประกอบด้วยสถานศึกษาที่สำคัญ 2 แห่ง อันได้แก่ วิทยาลัยเซรามิกจังหวัดจันทบุรีและหมู่บ้านเซรามิกสากล “ซานเป่า” แห่งเมืองจังหวัดจันทบุรี

สำหรับวิทยาลัยเซรามิกจังหวัดจันทบุรีเปิดสอนหลักสูตรทางด้านเซรามิกในระดับปริญญาตรีและโท และกำลังจะเปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอกในปี พ.ศ.2556 โดยเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาจีนและนักศึกษาต่างชาติ ทั้งยังมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาจีนกับนักศึกษาต่างชาติประเทศต่างๆ ในแถบอเมริกา

ยุโรปและเอเชีย โดยจัดเป็นหลักสูตรการอบรมระยะสั้นเพื่ออบรมให้ความรู้ทางด้านเซรามิก ภายในวิทยาลัยยังได้จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางด้านเซรามิกไว้ให้นักศึกษาสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง มีอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นแป้นหมุนไฟฟ้าที่ใช้สำหรับขึ้นรูป เครื่องพ่นเคลือบและเตาเผา นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงผลงานของนักศึกษาจีนและต่างชาติภายในวิทยาลัย เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้าชมและศึกษา ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการประดิษฐ์ผลงานให้แก่นักศึกษาด้วย

ภาพที่ 3 โรงฝึกปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตเครื่องเซรามิกของนักศึกษาต่างชาติ ในวิทยาลัยเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น

ส่วนหมู่บ้านเซรามิกสากล “ซานเป่า” แห่งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นสถานที่ที่จัดไว้ให้ศิลปินทั้งชาวจีนและต่างชาตินำผลงานมาจัดแสดง ไม่ว่าจะเป็นผลงานทางด้านเครื่องเซรามิก ภาพวาดและภาพถ่าย เป็นอาทิ มีการจัดแสดงผลงานเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านเครื่องเซรามิกและงานศิลปะด้านอื่นๆ ระหว่างชาวจีนและชาวต่างชาติ ได้แก่ ประเทศอเมริกา แคนาดา และเกาหลี นอกจากนี้ยังได้จัดให้บริการและจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกทางด้านที่พักอาศัยให้แก่ผู้สนใจได้พักค้างแรม ทั้งยังจัดให้มีการบริการอาหารและมุมพักผ่อนหย่อนใจไว้ให้นักท่องเที่ยวด้วย (วีระจักร สุเอียนทรเมธี, ชิตวร วราศิริพงศ์ และจำลอง สุวรรณชาติ, 2557: 127-133)

จะเห็นได้ว่าทั้งวิทยาลัยเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นและหมู่บ้านเซรามิกสากล “ซานเป่า” แห่งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมในรูปแบบ

ของการสร้างพันธมิตรในระดับประเทศและสากล นั่นคือการสร้างความร่วมมือทางด้าน การเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านเซรามิกและศิลปะในรูปแบบต่างๆ ระหว่างกันกับนักวิชาการ นักเขียน นักศึกษารวมทั้งประชาชนที่สนใจทั้งในและต่างประเทศ การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อเป้าประสงค์ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การสืบทอดและการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมสืบต่อไป

กล่าวโดยสรุป เครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นมีสถานะเป็นทั้งทรัพยากรวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ กล่าวคือการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการทำเป็นแหล่งโรงงานผลิตเครื่องเซรามิกและแหล่งจำหน่ายสินค้านับเป็นประเภทของการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เนื่องจากผลผลิตสำคัญที่ได้ออกมา คือวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ส่วนการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมด้วยการตัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้รวมถึงก่อตั้งเป็นสถานศึกษานับเป็นประเภทของการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เนื่องจากผลลัพธ์ที่สำคัญคือการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ ระบบความคิดรวมทั้งภูมิปัญญาทางด้านเซรามิก นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในปัจจุบันทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นล้วนก่อให้เกิดคุณค่าที่แสดงนัยของอดีต คุณค่าเชิงวิชาการ คุณค่าเชิงสุนทรีย์และคุณค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ต่อสังคมและผู้สนใจทั่วไปอันได้แก่ประชาชน นักท่องเที่ยว นักวิชาการและพ่อค้านักธุรกิจ

5. สรุป

เครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นในฐานะที่เป็นทรัพยากรวัฒนธรรมได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบแผนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สาเหตุหลักที่ทำให้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมดังกล่าวตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน คือการเริ่มจากเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรม ต่อจากนั้นจึงเริ่มใส่ใจที่จะทำให้เกิดการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งสะท้อนผ่านการดำเนินการที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) การจัดการความรู้ที่เป็นระบบ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งองค์ความรู้และเทคนิคทางด้านการผลิตที่เดิมที่ถ่ายทอดต่อกันมาแต่เพียงสมาชิกในครอบครัว ต่อมาก็ได้มีการเผยแพร่ในวงกว้างขึ้นทั้งในและต่างประเทศ

2) ความร่วมมือและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน สะท้อนให้เห็นจากในอดีตที่มีการรวมตัวกันสร้างเป็นสมาคมอาชีพขึ้นเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนรวมทั้งการให้ความช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่ม และในปัจจุบันก็ยังคงปรากฏให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชนและประชาชนทั่วไปที่เข้ามาช่วยกันจัดการดูแลทรัพยากรวัฒนธรรมของท้องถิ่น และ 3) การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการผลิต การค้าและการท่องเที่ยว เนื่องด้วยปัจจัยและเงื่อนไขทางด้านเวลา ส่งผลให้ทรัพยากรวัฒนธรรมมีทั้งคุณค่าและมูลค่าต่อผู้คนที่มีความสนใจต่อทรัพยากรวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ณ ปัจจุบันเครื่องเซรามิกจึงทำเงินในฐานะที่เป็นทรัพยากรวัฒนธรรมได้กลายเป็นสิ่งของที่มีคุณค่าและมูลค่าที่ถูกหยิบยกขึ้นมาทำรายได้ให้แก่ท้องถิ่นและประเทศในรูปแบบการค้า การให้ความรู้และการท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนที่มีต่อเครื่องเซรามิกจึงทำเงินเป็นไปเพื่อการรักษาและสืบทอดทั้งทางด้านวัตถุและองค์ความรู้ที่มีคุณค่าให้ดำรงอยู่ ผลพวงที่ได้จากการรักษาและสืบทอด คือมูลค่าที่เกิดขึ้นจากการนำวัตถุทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดความเจริญที่สำคัญในระดับสากล

แต่ทว่าสิ่งสำคัญ ณ ขณะนี้ที่ทุกภาคส่วน ได้แก่ภาครัฐ เอกชนและประชาชนควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อยอดจากการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนที่มีต่อเครื่องเซรามิกจึงทำเงินในรูปแบบต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้ 1) เนื่องจากประวัติศาสตร์การผลิตเครื่องเซรามิกจึงทำเงินมีสืบเนื่องติดต่อกันยาวนานมาเป็นระยะเวลาพันกว่าปี ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตอันใกล้ ดังนั้นการคิดค้นหาวัตถุดิบทดแทนโดยต้องเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพเทียบเคียงกันกับของเดิมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อการรักษาคุณภาพและชื่อเสียงของเครื่องเซรามิกจึงทำเงิน

และ 2) ควรตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการปล่อยมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม โดยการหาแนวทางป้องกันด้วยวิธีการรักษาหรือเพื่อวางมาตรการและนโยบายที่เหมาะสม เช่น การสร้างข้อบังคับให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมผลิตเครื่องเซรามิกทั้งขนาดเล็กและใหญ่ หรือรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาทางด้านมลพิษที่ไม่เพียงจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของตนเองและผู้อื่นเท่านั้น แต่ยังส่งผลในทางลบต่อภาพลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการค้าและการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชนัญญา วงษ์วิภาค. (2557). การจัดการมรดกวัฒนธรรม(CHM). ค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.opac.lib.su.ac.th/search~S0?/a{u0E0A}{u0E19}{u0E31}{u0E0D}+/a|aab9d1ad/1,11,45,B/856~b1397782&FF=a|aab9d1ad+c7a7c9ecc7d4c0d2a4&3,,31,1,0>.
- ธนิก เลิศชาญฤทธิ. (2554). การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน).
- วีระจักร สุเอี่ยมทรมเมธี, ชิตวร วราศิริพงศ์ และจำลอง สุวรรณชาติ. (2557). การพัฒนาและการจัดการมรดกวัฒนธรรม: กรณีอุตสาหกรรมเครื่องกระเบื้องที่จังหวัดอุบลราชธานี มณฑลเจียงซี. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.).
- สายันต์ ไพเราะชาญจิตร. (2550). การจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน. ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- อภิญาญา บัวสรวง. (2557). บทบาทของนักวิชาการวัฒนธรรมกับการจัดการวัฒนธรรม. ค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2557, จาก <http://webhost.m-culture.go.th/npoc/NPOC/doc/.pdf>.

ภาษาจีน

- Chen, Haicheng. (2004). **Jingdezhen Cilu**. (In Chinese). Jiangxi :《Zhongguo Taoci》 Zazhishe.
- China City Travel. (2014). **Jingdezhen Lvyou Tongji Shuju**. (In Chinese). Retrieved January 10, 2014, from <http://www.chinacct.org>
- Department of Commerce of Jiangxi Province. (2014). **Jiangxisheng Waimao Jinchukou Yuebaobiao**. (In Chinese). Retrieved January 16, 2014, from <http://www.jxdoftec.gov.cn>.
- Fang, Lili. (2011). Xueyuan, Diyuan, Yeyuan de Jiheti—QingmoMinchu Jingdezhen Taoci Hangye de Shehui Zuzhi Moshi. (In Chinese). **Journal of Nanjing Arts Institute**. 8-18.
- Jingdezhen Municipal Porcelain Bureau. (2012). **Jingdezhenshi Ciju Jianjie**. (In Chinese). Retrieved January 15, 2014, from <http://www.jdzcj.gov.cn/>.